

Člověk a FYSIS

Už staří Řekové odlišovali to, co je „od přírody“, od toho, co není jen od přírody, ale je vytvořeno nebo spoluvytvořeno člověkem; to mělo a dosud má svůj vliv i na myšlení pozdější. Když pozorujeme „přírodu“, velmi bedlivě a s největší přísností odlišujeme každou stopu člověka, která by mohla ovlivnit výsledky našeho pozorování. To má ovšem některé velmi závažné problémy a potíže. Především je nejasné, z jakých důvodů považujeme stopy člověka (a jeho aktivit) za tak zásadně odlišné od stop aktivit jiných tvorů (vůbec subjektů, ale k tomu se ještě dostaneme). Ptáci si staví hnízda, zvířata si budují pelechy, mravenci svá mraveniště atd. – proč to všechno považujeme za „přirozené“ či „přírodní“? A proč lidské aktivity za „přirozené“ či „přírodní“ nepovažujeme? Cožpak i sám člověk není „od přírody“, tak jako jsou „od přírody“ mravenci, zvířata nebo ptáci? (Písek, 170306-1.)